

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 13. An & qualiter per verba contrahi possint aut debeant sponsalia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73973](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73973)

matrimonium est liber, sui juris, & parentibus non subditus. Secundum D. Thom. 2. 2. q. 104. a. 5. in corp. & in 4. dist. 29. q. unic. a. 4. ergo in hoc transgrediens præceptum parentum, utpote non obligans eum, non peccat. Probatur etiam ex eo, quod *in c. nostrates*, ubi memorata solennitates præscribuntur, & inter eas petitio consensus parentum. Diciturque: *hec sunt pacta conjugiorum solennia*: & dein subiungitur: *peccatum autem esse, si hac cuncta in nuptiali fadere non interveniant, non dicimus*. Ergo sine illis licet fiebant pacta nuptiarum non solennia; adeoque citra culpam inter cætera omitti potest petitio illa consensus parentum. Quod obmoveretur in contrarium, nempe quod filius in contrahendis sponsalibus & ineundo matrimonio dependeat à voluntate & consensu parentum, illud est, quod *c. 1. de despons. impub.* Honorius Papa in casu sponsalium à parente celebratorum nomine filii impuberis rescribit in hæc verba: *Potest autem filium nondum adultum (voluntas cuius discerni non potest) pater, cui vult matrimonio tradere, & postquam filius venit ad perfectam ætatem, omnino debet hoc implere*. Ubi verbum *debet* videtur ex natura sua importare necessitatem & præceptum, ut *Gl. in c. proposuit. v. non debet*. Quin & verbum: *Omnino debet*, videtur importare præcisam necessitatem. Verum his non obstantibus, ad hoc respondetur, filium jam aliàs determinatum ad in eundem statum conjugalem non teneri ad implenda sponsalia, quæ pater illius promittit aut præcipit; idem suadet libertas naturalis, quam habet filius in electione personæ, cui semel electa perpetuò convivere debet; item experientia, quæ constat gravissima oriri ordinariè mala ex infautis talibus nuptiis, quas filii imperio parentum, cum hac vel illa persona, ad quam affectum non habent, amplecti coguntur, idem à potiore urget, ubi filius determinatus est ad statum oppositum conjugati, cum, ut dictum, liberi in electione status non subsint positivo parentum imperio. Unde etiam parentes, secluso casu necessitatis & indigentia, cui alia ratione succurrere nequiret filius, quam ineundo matrimonium cum hac vel ista persona, injustè prohibent aut impediant filium in usu libertatis à natura illi concessæ, ad libere subeundam gravissimam matrimonii servitutem; quin & peccarent graviter, si filium justè renuentem in hoc matrimonii negotio obsequi asperius tractarent, vel plus æquo negligendo vel opprimendo tandem compellerent ad obsequendum sibi. Quapropter jam licet verbum *debet*, quo utitur *cit. canon.* præsertim conjunctum verbo

omnino regulariter importet præceptum. Barb. de dictionib. v. *debet. n. 2.* & v. *omnino n. 14.* interpretationem tamen congruam recipere debet à jure communi, ut idem Barb. v. *omnino. num. 18.* & ex subjecta materia, nimirum quòd quandoque importet solum debitum honestatis & decentiæ, non necessitatis & præcepti, licet si conjugatur verbum *omnino*, ut Idem v. *debet. n. 6.* in præsentem autem casu materia est matrimonium, quod jura volunt gaudere plena libertate, & immune esse ab omni necessitate, præsertim injustè imposita. Nihilominus adhuc peccabit filius, si cessante justà causâ non implendo hac in re voluntatem parentum, insciis iis, & ne quidem petito eorum consilio, contrahat matrimonium, adeoque etiam sponsalia, quia hæc continent obligationem contrahendi matrimonium. Sanch. l. 7. d. 23. n. 9. Suadet enim idipsum debita parentibus à filiis pietas & reverentia, ut in negotio tam gravi, si justissima in contrarium non obstat ratio, obsequantur votis parentum, aut saltem consilium eorum expetant; quin & secus faciendo in re gravi lædatur jus parentum, dum, qui onus habent habendi curam liberorum, illisque providendi etiam de nuptiis, habeant quoque jus exigendi, ut liberi iis in hoc negotio pareant, vel saltem per petitionem consilii honorentur. Illudque & plus non voluit Leo Papa in *c. qualiter. 30. q. 5.* dicendo, non esse virginalis pudoris maritum eligere, sed judicium parentum expectare; & Evaristus in *c. aliter. 30. q. 5.* pro nupta non habeatur puella, quam pater non desponsat. Non enim petendo consilium, ad quod tenentur, tenentur illud sequi, ubi rationem in contrarium habent æquam; adeoque ex eo præcisè capite, quòd parentibus invititis contrahant, non peccant, ut Sanch. l. c. n. 10. neque enim tunc agitur contra reverentiam parentibus debitam; neque (seclusis aliis titulis V. G. infamia) læditur jus eorum à filiis per sponsalia, vel matrimonium contractum illis priùs consultis (ad quod tantum se extendit eorum jus & debita reverentia) licet invititis; dum in his, quæ ad proprii corporis sustentationem & prolis generationem pertinent, omnes sunt æquales, & suis parentibus non subijciuntur, ut D. Thom. l. c. neque tamen etiam propterea petitio illa consilii inutilis est; cum eo petito à parentibus plura proponi possint, quibus auditis & expensis, sponsalia utiliter declinare, aut inita justè rescindere possint. Plura de his infra, ubi ex professo eadem materia examinabitur circa matrimonium celebratum citra consensum parentum.

CAPUT II.

De verbis aliisque signis & factis, quibus sponsalia contrahi possunt & solent, contractaque in foro externo præsumi debeant.

Quest. 13. An & qualiter per verba contrahi possint aut debeant sponsalia.

Resp. Primò: Tametsi verba inter alia signa, quibus consensus internus seu promissio futuri matrimonii mutua manifestatur, ac ita contrahuntur sponsalia, sint præcipuum seu principatum teneant, ut

Pith. h. t. n. 13. ex Covar. in epit. l. 4. decret. p. 2. c. 4. in princ. n. 1. ita ut ex verbis probatio sit certior, quam quæ fit aliis signis, ad valorem tamen contractus, & in specie sponsalium & matrimonii, ut per ea consensus internus manifestetur, non sunt determinatè necessariæ, etiam in iis, qui loqui possunt; sed sufficiunt signa qualibet, modò apta sint secundum communem loquendi modum & cir-

& circumstantias, ad exprimendum consensum mutuum de contrahendo matrimonio; Pirh. l. c. num. 7. cum communi, arg. c. tua. & c. cum ad sedem. h. t. ubi, quod Surdi & muti possint contrahere matrimonium, per consensum mutuum sine verbis, adeoque multo magis sponsalia. Unde iam inferitur, quod, qui loqui possunt, saltem ex natura rei seu de jure naturæ, non teneantur consensum suum exprimere per verba, ut valeant sponsalia.

2. Resp. Secundò: Nihilominus, licet verba necessaria non sint ad contrahendum matrimonium aut etiam sponsalia, videntur tamen necessaria ex præcepto Ecclesiæ saltem in iis, qui loqui possunt. Arg. c. tua. h. t. ubi: *Necessaria sunt, quantum ad Ecclesiæ verba. & c. licet de sponsa duor.* ubi: *Si inter virum & mulierem legitimus consensus interueniat, ita ut unus alterum consultis verbis recipiat &c. obtinente sic passim consuetudine Ecclesiæ, non tolerantis, ut Pirh. n. 14. ut, qui loqui possunt, solis signis aut nutibus contrahant matrimonium; & quod hic dicitur de matrimonio de præsentē, idem quoque locum habere in promissione matrimonii futuri sive sponsalibus. Verum ne quidem de matrimonio sic celebrando per verba nullum existat præceptum Ecclesiæ, affirmat Sanch. l. 2. de matrim. d. 31. n. 10. apud Pirh. tametsi ut Idem, fateatur esse peccatum grave non exprimere in hoc contractu matrimonii consensum verbis, utpote per quæ melius & clarius exprimitur quam per signa. Sed, si non existat de hoc præceptum Ecclesiæ, neque etiam ullum præceptum naturale, quomodo peccatur per hoc graviter? nisi fortè utendo liberè signis dubiis, quæ postea sint occasio multarum litium. Unde & in citatis textibus verba dicuntur necessaria, non tam quò ad contrahendum in se matrimonium, quam quò ad Ecclesiæ, nimirum ut ei constet de mutuo consensu, & is melius tutius & facilius probari possit in foro externo Ecclesiæ, & vel sic caveantur & rectius dirimantur lites in causis matrimonialibus. Porro per verba hic non intelliguntur solum illa, quæ voce articulata proferuntur, sed & quæ scripto seu per literas vel numeros & procuratores deferuntur quasi per instrumenta.*

Quest. 14. Per quæ verba censentur valide contrahi sponsalia.

1. Resp. Primò: Cum ferè innumeræ sint verborum formæ, de quibus merito ambigitur, num verè contractum sponsalium denotent seu exprimant, vel potius voluntatem & promissionem conditionatam, aut etiam solum propositum contrahendi sponsalia; in genere hac in re nihil statui potest. Unde pauca, quæ mox subjiciuntur veluti communiùs solita ab AA. examinari, servient solum exempli gratiâ, ut inde de aliis faciliùs judicium ferri possit. Prænotanda nihilominus hic veniunt duo; primum, dum verba sunt dubia, in foro conscientiæ standum intentioni contrahentium, si de ea constet, cum verba habeant vim obligandi ab interna voluntate & consensu; in foro tamen externo non stari intentioni contrahentium; cum ea lateat Ecclesiæ, sed communi & recepto verborum sensui, quem verba communiter rectè intelligentibus ingerere solent, Sanch. l. 1. d. 18. num. 1. & 4. Secundum, verba (idem est de factis) quæ de se

R. P. Leur. Jur. Can. Lib. IV.

seu se solis sunt indifferentia, vel saltem non sufficienter significant promissionem de futuro matrimonio, determinari tamen ad illam significantam posse vel ex usu apud talem gentem, vel ex aliis circumstantiis præviis vel concomitantibus, in quibus ea hic & nunc proferuntur & fiunt. Porro quæ hic dicuntur de verbis ore prolatis, proportionatè quoque intelligenda de literis.

2. Resp. Secundò: Verba illa: *Nullam aliam ducam nisi te*; significare absolutam promissionem futuri matrimonii, volunt aliqui unum eundemque sensum habere, quam habent hæc: *Ducam te, & non aliam*: sive: *Ducam te & nullam aliam*. Quemadmodum hæc propositio: *Non dabitur ei signum nisi fone Propheta. Luc. 11.* Sic resolvitur: *Dabitur ei signum fone, & nullum aliud*. Item quemadmodum illa propositio: *Nullus homo currit, nisi Petrus*: Secundum regulas dialecticas sic resolvenda est: *Petrus currit, & nullus alius currit*; & consequenter secundum hos AA. dicta verba important vera sponsalia, dum altera pars repromittit. E contra sentiunt alii, Sanch. l. 1. d. 19. n. 5; Laym. l. 1. tum tr. 10. p. 1. c. 1. Castrop. l. c. p. 2. num. 13. Pirh. h. t. num. 7. per dicta verba non importari sponsalia, sed ad summum hanc promissionem conditionatam: *Si aliam quam sum ducturus, ducam te*; vi cujus promittens non magis obligatur contrahere matrimonium, quam Titius dicens: *Nulli alteri quam tibi vendam meum equum*, teneatur vendere suum equum. Quod ipsum probatur hac ratione: dum in dubio est obligatio, eo ipso non est obligatio; cum etiam legi negetur obligatio, quamdiu ejus existentia vel extensio est ambigua; imò quando non est moraliter certa. Quod si tamen vellet inire matrimonium, vi dictæ promissionis conditionatæ teneretur ad hanc determinatè ducendam. Unde etiam si aliunde sive ex aliis conjecturis constet, habere taliter promittentem certum animum ineundi matrimonium, absolute & simpliciter obligari illum ad ducendam illam, ait Pirh. l. c. ex Laym. l. c. c. 1. num. 2. ac consequenter consurgunt formalia & absoluta sponsalia, si mulier pari modo habens animum determinatum nubendi, dicat vice versa taliter promittenti: si aliquem sum ductura, ducam te.

3. Resp. Tertio: Verba hæc: *Volo te ducere*: placet tecum contrahere; significare sponsalia, censet Sanch. l. 1. d. 18. num. 24. E contra placet aliis, significari per ea solum propositum contrahendi sponsalia. Hinc Hurtad. de Mendoza l. 1. de mat. diff. 13. num. 54. docet, ex iis verbis secundum se prolatis (secus foret, si jam præcessisset tractatus de matrimonio contrahendo) in foro judiciali judicatum iri, nihil actum esse. Idem de his verbis: *Mea eris; volo te habere in uxorem*; judicant alii, nimirum continere illa solum propositum nubendi.

4. Resp. Quarto: Verba hæc: *Contraham tecum matrimonium*: Tambur. l. 8. de mat. tr. 3. c. 2 §. 3. num. 7. vult esse certum signum promissionis matrimonii de futuro. Sanch. putat, non quidem expressè, implicitè tamen ex communissimo usu continere ea dictam promissionem. Tanner. verò d. 8. q. num. 10. tenet significari per ea solum propositum contrahendi matrimonium; per verba verò illa: *Accipio te in uxorem in crastinum*: Sanch. l. c. n. 29. putat significari solum matrimonium. Perez. d. 4. f. 2. censet significari consensum in matrimonium de præsentē, sed